

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan
päivämäärä on:

Dokumentet är
daterat:

The document is
dated:

02.04.2026

02.04.2026

02.04.2026

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Minna Koivula-Kuusela

Pvm / Datum / Date: 02.04.2026

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 02.04.2026

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

Energiaviraston lausunto hallituksen esityksestä HE 24/2026 vp eduskunnalle ydinenergialaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Talousvaliokunta on 27.3.2026 pyytänyt Energiavirastolta asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä HE 24/2026 vp eduskunnalle ydinenergialaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi.

Energiavirasto kiittää tilaisuudesta lausua esityksestä ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Energiaviraston asiantuntijalausunto

Energiavirasto katsoo, että ehdotetut muutokset Energiaviraston ja Säteilyturvakeskuksen väliseen kyberturvallisuuslain mukaiseen valvontatoimivallanjakoon ovat perusteltuja. Energiavirasto kannattaa päällekkäisten valvontavastuiden välttämistä ja valvontatehtävien osoittamista niille viranomaisille, joilla on muitakin samaa aihepiiriä koskettavia valvontavastuita. Virasto katsoo hallituksen esityksen mukaisesti, että yhteistyötä virastojen välillä on kuitenkin tarpeen pitää yllä. Näin erityisesti, kun valvottava toimija harjoittaa useampaa kyberturvallisuuslain liitteen mukaista toimintaa.

Energiavirasto kiinnittää kuitenkin valiokunnan huomiota, että kansallisesta lainsäädännöstä ja EU-oikeudesta on tulossa ja tullut muitakin energia-alan yritysten häiriönsietokyvyn, riskienhallinnan ja kyberturvallisuuden velvoitteita, joiden osalta virastojen välistä toimivallanjakoa olisi syytä arvioida.

Ensinnäkin Energiavirasto kiinnittää huomioita heinäkuussa 2025 voimaan tulleeseen CER-lakiin (laki yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta 310/2025) ja sen myötä tunnistettavien kriittisten toimijoiden valvonnan viranomaistoimivallanjakoon. Energiatoimiala, mukaan lukien muun muassa sähkön tuottajat, kuuluvat CER-lain soveltamisalaan. Lain 10 §:n mukaiset edellytykset täyttävät kriittiset toimijat määritetään viimeistään heinäkuussa 2026.

CER-laki edellyttää, että kriittiseksi määritetyt toimijat suorittavat riskiarvioinnin, varmistavat häiriönsietokykynsä sekä laativat häiriönsietokykyä koskevan suunnitelman. Lisäksi toimijoiden on ilmoitettava merkittävistä poikkeamista viranomaisille. CER-lain 14.2 §:n mukaan kriittisen toimijan riskiarvioinnissa on otettava huomioon kaikki sellaiset merkitykselliset luonnon ja ihmisen aiheuttamat riskit, jotka voivat johtaa poikkeamaan. Tällöin otetaan huomioon toimialojen tai rajat ylittävät riskit, onnettomuudet, luonnonkatastrofit, kansanterveydelliset hätätilanteet, hybridiuhat ja muut uhat sekä muut toimivaltaisen ministeriön määrittämät uhat.

Ehdotetun ydinenergialain 173 §:n yksityiskohtaisten perustelujen (sivu 156) mukaan valmiusjärjestelyillä varaudutaan ydinlaitoksen valmiustilanteeseen eli ydinlaitoksen onnettomuuteen tai muuhun tapahtumaan, jossa laitoksen turvallisuus heikkenee tai uhkaa heiketä tai joka edellyttää toimintavalmiuden tehostamista laitoksen turvallisuuden varmistamiseksi, sekä toteutetaan tarvittavat

2.4.2026

toimenpiteet tilanteen hallitsemiseksi ja haitallisten vaikutusten estämiseksi tai rajoittamiseksi. Edellä viitattuja muita turvallisuutta heikentäviä tapahtumia voivat olla esim. myrsky tai muu luonnonilmiön taikka ulkopuolisen tunkeutuminen laitosalueelle. Varautuminen tarkoittaisi tässä varautumista toimintaan tai toimenpiteisiin.

Energiavirasto katsoo, että CER-lain mukaiset velvoitteet ovat osin päällekkäisiä ydinenergiain velvoitteiden kanssa. Hallituksen esityksen (sivu 56) mukaan aikataulusyistä ei ole ollut mahdollista selvittää viranomaisvalvonnan toimivallanjaon uudistamista yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta annetussa laissa (310/2025).

Energiavirasto ehdottaa kunnioittavasti valiokunnalle, että myös CER-lain osalta viranomaistoimivallanjako (19 §) muutettaisiin ehdotettua kyberturvallisuuslakia vastaavasti vähintään niin, että Säteilyturvakeskus valvoisi kriittisiksi toimijoiksi määritettyjä yhteisöjä taikka niiden toiminnallisia osia, joilla on ydinenergiassa (_/_) tarkoitettu ydinlaitoksen käyttöluja.

Toisekseen Energiavirasto kiinnittää huomiota, että esityksessä ei ole käsitelty tekoälyasetuksen (EU) 2024/1689 soveltumista ehdotetun ydinenergiain mukaisiin ydinlaitoksiin. Energiavirasto on lailla eräiden tekoälyjärjestelmien valvonnasta (1377/2025) nimetty tekoälyasetuksen 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja liitteen III mukaisia suuririskisiä tekoälyjärjestelmiä valvovaksi markkinavalvontaviranomaiseksi kriittisen infrastruktuurin osalta, jos tekoälyjärjestelmä on tarkoitettu käytettäväksi turvakomponenttina lämmitys- tai sähköhuollon hallinnassa ja toiminnassa taikka kaasuhuollon hallinnassa ja toiminnassa jakeluverkonhaltijoiden ja siirtoverkonhaltijoiden osalta.

Energiavirasto on katsonut tekoälyasetusta koskevan lainvalmistelun yhteydessä, että keskittäminen kaikkien tekoälyasetuksen mukaisten tehtävien osalta olisi tehokkain vaihtoehto. Energiavirasto on kunnioittavasti ehdottanut lainvalmistelijoille harkittavaksi, että virastolle hallituksen esityksissä HE 46/2025 vp. ja HE 179/2025 vp. sekä hallituksen esitysluonnoksessa eräiden tekoälyjärjestelmien valvonnasta annetun lain muuttamiseksi ehdotetut suuririskisten tekoälyjärjestelmien markkinavalvontaan ja testiympäristöön liittyvät tehtävät keskitettäisiin yhdelle valvovalle viranomaiselle sen sijaan, että tehtävät hajautettaisiin, ja osin osoitettaisiin myös Energiavirastolle. Toissijaisesti Energiavirasto on esittänyt harkittavaksi, että kyseiset Energiavirastolle ehdotetut tehtävät osoitettaisiin jo olemassa oleville markkinavalvontaviranomaisille.

Energiavirasto on tuonut esiin, ettei se valvo esimerkiksi sähköturvallisuuteen tai painelaiteturvallisuuteen liittyvää lainsäädäntöä, joihin viraston näkemyksestä tekoälyasetuksen mukaisilla tehtävillä voi olla kytkös. Energiavirasto on lisäksi nostanut esiin, että jos energiaa tuotetaan ydinlaitoksissa, näiden laitosten ydinturvallisuusvalvontaan liittyviä tehtäviä hoitaa Säteilyturvakeskus.

Energiavirasto ehdottaa kunnioittavasti valiokunnalle, että ydinenergialakia koskevan hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä arvioidaan uudelleen, että myös tekoälyasetuksen mukainen viranomaistoimivallanjako on järjestetty päällekkäisiä valvontavastuita välttämällä ja valvontatehtävät osoitetaan niille viranomaisille, kuten Säteilyturvakeskukselle, joilla on muitakin samaa aihepiiriä

2.4.2026

koskettavia valvontavastuita. Mikäli ydinlaitoksella käytettäisiin tekoälyasetuksen tarkoittamalla tavalla turvakomponenttina tekoälyjärjestelmää, Energiavirasto katsoo, että Energiaviraston sijaan valvova viranomainen tulisi olla Säteilyturvakeskus.

Lopuksi Energiavirasto kiinnittää huomiota, että kyberturvallisuusverkkosäännön (komission delegoitu asetus (EU) 2024/1366, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943 täydentämisestä vahvistamalla verkkosääntö rajat ylittävien sähkönsiirtojen kyberturvanäkökohtia koskevista toimialakohtaisista säännöistä) soveltamisalaan tulevat kuulumaan tietyt kriteerit täyttävät sähköalan yritykset, mukaan lukien sähkön tuotantoa harjoittavat toimijat. Energiavirasto katsoo, että tulevassa kyberturvallisuusverkkosäännön kansallisessa toimeenpanossa tulisi vastaavalla tavalla ottaa huomioon nyt käsillä olevassa hallituksen esityksessä ehdotettu kyberturvallisuuslain toimivallanjako.